

เริ่มรู้จัก...ฟิวเจอร์ส

กวี นำพาเจริญ , CFA, FRM

รองผู้จัดการฝ่ายธุรกิจอนุพันธ์

บมจ. หลักทรัพย์ บัวหลวง

15 พฤษภาคม 2552

ผู้เรียบเรียงข้อมูล: นภัส ศรีสวัสดิ์พงษ์

ฟิวเจอร์ส คืออะไร

สัญญาฟิวเจอร์ส (Futures Contract) หรือที่เรานิยมเรียกกันสั้น ๆ ว่า “ฟิวเจอร์ส” ถือเป็นตราสารทางการเงินอย่างหนึ่งที่อยู่ในประเภทสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ซึ่งจัดทำสัญญามาตรฐานขึ้นมาและนำมาซื้อขายโดยตรงผ่านทางศูนย์ซื้อขายที่จัดตั้งอย่างเป็นทางการ โดยลักษณะของสัญญามาตรฐานนี้จะครอบคลุมถึงคุณสมบัติต่าง ๆ อาทิเช่น สินค้าอ้างอิงมาตรฐาน วันและเดือนครบกำหนดอายุมาตรฐาน และลักษณะการส่งมอบหรือชำระราคามาตรฐาน เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ ผู้ซื้อและผู้ขายจึงมีเพียงราคาเป็นปัจจัยเดียวที่ใช้ในการต่อรอง โดยราคาที่ผู้ซื้อและผู้ขายตกลงในสัญญานี้เราเรียกว่า “ราคาฟิวเจอร์ส” ซึ่งหมายถึงราคาในอนาคตของสินค้าอ้างอิง ณ วันครบกำหนดอายุ

วิวัฒนาการของตลาดฟิวเจอร์สในต่างประเทศนั้นมักเริ่มจากการนำสินค้าเกษตรมาเป็นสินค้าอ้างอิง ก่อนแล้วจึงค่อยนำสินค้าทางการเงินมาเป็นสินค้าอ้างอิงภายหลัง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือในสหรัฐอเมริกา ตลาดฟิวเจอร์สที่เก่าแก่ที่สุดในโลกซึ่งตั้งอยู่ในสหรัฐอเมริกา คือ ตลาด CBOT (The Chicago Board of Trade) ซึ่งก่อตั้งในปี ค.ศ.1848 โดยในยุคแรก ๆ CBOT มีสินค้าเกษตรที่นำมาทำการซื้อขาย อาทิเช่น ข้าวโพด ข้าวโอ๊ต ถั่วเหลือง และข้าวสาลี เป็นต้น ส่วนสินค้าทางการเงินชนิดแรกที่ CBOT นำมาเป็นสินค้าอ้างอิงของสัญญาฟิวเจอร์สคือ ตราสารที่มีสินเชื่อก่ออยู่อาศัยรองรับ (Mortgage-Backed Certificate) ซึ่งออกโดย Government National Mortgage Association ซึ่งทำการซื้อขายครั้งแรกในปี ค.ศ. 1982 หลังจากนั้นไม่นาน CBOT และตลาดฟิวเจอร์สต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกาก็ได้นำสัญญาฟิวเจอร์สทางการเงินมาซื้อขายกันอย่างหลากหลาย ตัวอย่างเช่น พันธบัตรรัฐบาล ตัวเงินคลัง และดัชนีหุ้น เป็นต้น

สำหรับตลาดฟิวเจอร์สที่น่าสนใจอีกแห่งหนึ่งและถือว่าเป็นตลาดที่สำคัญของสหรัฐอเมริกาอีกแห่งคือ CME (The Chicago Mercantile Exchange) ที่ถูกตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1919 และได้มีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งปี ค.ศ.1982 ได้อนุญาตให้มีการซื้อขาย Stock Index Futures โดยเริ่มขึ้นจากการใช้ Standard and Poors (S&P) 500 Index เป็นสินค้าอ้างอิงขึ้น โดยในปี ค.ศ. 2008 CME ได้ควบรวม CBOT และ NYMEX (New York Mercantile Exchange) เข้าด้วยกันสำเร็จ กลายเป็นตลาดฟิวเจอร์สที่ใหญ่ที่สุดในโลกภายใต้ชื่อ CME Group

นอกจากนี้ การซื้อขายสัญญาฟิวเจอร์สได้รับความนิยมและขยายไปทั่วโลก ทำให้มีตลาดฟิวเจอร์สเกิดขึ้นในหลาย ๆ ภูมิภาค เช่น

- ประเทศเกาหลีมี Korea Exchange (KRX) ซึ่งเป็นตลาดอนุพันธ์ที่ดำเนินการมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1996 โดยมี KOSPI 200 Index Futures เป็นสินค้าตัวแรก
- ประเทศจีนมี China Financial Futures Exchange (CFFEX) ซึ่งเป็นตลาดอนุพันธ์แรกที่ได้นำสินค้าทางการเงินมาเป็นสินค้าอ้างอิงของประเทศจีน โดยมี CSI300 Index Futures เข้ามาทำการซื้อขายเป็นสินค้าตัวแรก

ตลาดฟิวเจอร์สจะมีการนำสินค้าอ้างอิงต่าง ๆ มาซื้อขาย โดยสามารถจัดกลุ่มของสินค้าอ้างอิงออกมาได้ 4 กลุ่มหลัก ๆ คือ สินค้าเกษตร สินค้าทางการเงิน สินค้าที่เป็นเชื้อเพลิง และโลหะ อย่างไรก็ตามนวัตกรรมทางการเงินไม่เคยหยุดนิ่ง โดยเฉพาะในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (ตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 90) เราจะเห็นตลาดฟิวเจอร์สนำสินค้าอ้างอิงแปลก ๆ ใหม่ ๆ แบบคาดไม่ถึงมาซื้อขายกัน อาทิเช่น อุณหภูมิ ตัวเลขการจ้างงาน ดัชนีราคาผู้บริโภค และ ปริมาณหิมะ เป็นต้น โดยที่น่าสนใจอีก 2 อันคือ Hurricane Futures และ Movie Box Office Futures โดยมีลักษณะดังนี้

- Hurricane Futures เกิดขึ้นที่ CME ในปี ค.ศ. 2007 เพื่อเป็นเครื่องมือขึ้นมาบริหารความเสี่ยงจากพายุเฮอริเคน เพราะประเทศสหรัฐอเมริกาประสบกับปัญหาเกี่ยวกับพายุเฮอริเคนบ่อยครั้ง
- Movie Box Office Futures ที่จะมีการเริ่มซื้อขายในไตรมาสที่ 2 ของปี ค.ศ. 2009 ที่ Cantor Futures Exchange ในสหรัฐอเมริกา โดยสัญญาฟิวเจอร์สนี้ถูกออกแบบให้อ้างอิงกับตัวเลขรายได้ของภาพยนตร์ในแต่ละเรื่องในช่วง 4 สัปดาห์แรกที่ภาพยนตร์แต่ละเรื่องออกฉาย ทำให้นักลงทุนสามารถเก็งกำไรในความสำเร็จของภาพยนตร์แต่ละเรื่องได้ และในขณะเดียวกันผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์นั้น ๆ ยังสามารถป้องกันความเสี่ยงจากรายได้เมื่อหนังเข้าฉายได้เช่นกัน

ตลาดฟิวเจอร์สในประเทศไทย

การจัดตั้งตลาดฟิวเจอร์ส หรือ ตลาดล่วงหน้า ในประเทศไทยนั้นมีลักษณะคล้ายกับในสหรัฐอเมริกา ตรงที่สินค้าเกษตรเป็นสินค้าอ้างอิงแรกที่เริ่มซื้อขาย ต่อมาจึงค่อยมีการนำสินค้าทางการเงินเข้ามาซื้อขายกัน ดังนั้น ปัจจุบัน ประเทศไทยจึงมีตลาดฟิวเจอร์สทั้งหมด 2 แห่ง ได้แก่

1. **ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย** หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า AFET ซึ่งย่อมาจากชื่อภาษาอังกฤษเต็ม ๆ ว่า The Agricultural Futures Exchange of Thailand โดย AFET เป็นองค์กรที่ถูกจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าปี พ.ศ. 2542 เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า และได้เปิดซื้อขายครั้งแรกเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2547 โดยมีสัญญาฟิวเจอร์สของยางแผ่นรมควันชั้น 3 เป็นสินค้าตัวแรก
2. **บริษัท ตลาดอนุพันธ์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)** หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า TFEX ซึ่งย่อมาจากชื่อภาษาอังกฤษเต็ม ๆ ว่า Thailand Futures Exchange โดย TFEX เป็นบริษัทย่อยของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2547 เพื่อดำเนินการเป็นศูนย์ซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าภายใต้พระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

พ.ศ. 2546 และได้เปิดซื้อขายครั้งแรกเมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2549 โดยมี SET50 Index Futures เป็นสินค้าตัวแรก

ตลาดฟิวเจอร์สทั้งสองตลาดนี้ถูกจัดตั้งขึ้นมาภายใต้กฎหมายคนละฉบับ ดังนั้นจึงมีความแตกต่างกันในบางประเด็น อาทิเช่น ประเภทสินค้าอ้างอิง และ หน่วยงานกำกับดูแล เป็นต้น นอกจากนี้ ลักษณะของสัญญาที่ตลาดฟิวเจอร์สแต่ละแห่งนำมาซื้อขายก็มีความแตกต่างกันในเรื่องของการชำระราคาและส่งมอบด้วย โดยเราสามารถดูเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตลาดฟิวเจอร์สทั้งสองนี้ได้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 : ตารางเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง AFET และ TFEX

ความแตกต่าง	AFET	TFEX
พระราชบัญญัติ	พระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าปีพ.ศ.2542	พระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายล่วงหน้าปีพ.ศ.2546
สินค้าอ้างอิง	สินค้าเกษตร	สินค้าอื่นที่ไม่ใช่สินค้าเกษตร
หน่วยงานกำกับดูแล	สำนักงานคณะกรรมการกำกับกรซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า	สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
สำนักหักบัญชี	ขึ้นอยู่กับสายงานกำกับตลาดของ AFET	เป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากตลาด TFEX
การส่งมอบ	มีทั้งการส่งมอบที่เกิดขึ้นจริง และการส่งมอบส่วนต่างของราคา (ชำระเป็นเงินสด)	การส่งมอบส่วนต่างของราคา (ชำระเป็นเงินสด)

ลักษณะของสัญญาฟิวเจอร์ส

ตลาดฟิวเจอร์สแต่ละแห่งจะเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ในสัญญาฟิวเจอร์ส เพื่อเป็นมาตรฐานให้ผู้ซื้อและผู้ขายสามารถทำการซื้อขายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเงื่อนไขหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

- สินค้าอ้างอิง (Underlying Asset)** เช่น ข้าว ทองคำ ตราสารทางการเงินต่าง ๆ โดยการเลือกสินค้าอ้างอิงเป็นปัจจัยหลักที่จะตัดสินว่าสัญญาฟิวเจอร์สที่นำมาซื้อขายจะมีสภาพคล่องหรือไม่ในอนาคต สินค้าที่นำมาเป็นสินค้าอ้างอิงนั้นจะต้องมีคุณสมบัติเบื้องต้นดังนี้ ราคาต้องสามารถเคลื่อนไหวได้อิสระโดยไม่มีใครสามารถผูกขาดราคาได้ ราคามีความผันผวนสูง เป็นสินค้าที่ไม่มีมาตรการแทรกแซงของรัฐบาล และมีกลุ่มคนที่นิยมซื้อขายสินค้าอ้างอิงนี้ในประเทศจำนวนมากอยู่แล้ว เป็นต้น โดยเราสามารถดูตัวอย่างของสินค้าอ้างอิงที่เคยนำเข้ามาซื้อขายในประเทศไทยได้ในตารางที่ 2
- ขนาดของสัญญา (Contract Size)** ต้องมีความเหมาะสม ถ้าใหญ่เกินไปก็อาจจะเป็นอุปสรรคในการเข้าซื้อขายสำหรับผู้มีเงินทุนน้อยได้ แต่ถ้าเล็กไปก็อาจจะไม่คุ้มกับต้นทุนค่านายหน้าและอาจจะนำมาซึ่งนักเก็งกำไรรายย่อยที่อาจจะขาดความรู้ความเข้าใจ
- วิธีการชำระราคาและส่งมอบ (Settlement Method)** ระบุวิธีการส่งมอบว่าเป็นการส่งมอบจริง ชำระกำไรขาดทุนเป็นเงินสด หรือสามารถเลือกได้ทั้งสองแบบ และในกรณีที่มีการส่งมอบจริง จะ

- ต้องมีการระบุเงื่อนไขเกี่ยวกับการส่งมอบอื่น ๆ เช่น ผู้กำหนดสถานที่ส่งมอบ ผู้แบกรับค่าใช้จ่ายในการส่งมอบ ระยะเวลาในการส่งมอบ และค่าปรับในการผิดนัดส่งมอบ เป็นต้น
4. **วันครบกำหนดอายุ (Expiration Date)** ครอบคลุมถึง วันซื้อขายวันสุดท้ายของสัญญา วันที่ชำระราคาของส่วนต่างกำไรขาดทุน (ในกรณีที่มีการชำระกำไรขาดทุนเป็นเงินสด)
 5. **หน่วยราคาซื้อขาย (Price Quote)** ราคาต่อหน่วยที่ใช้ในการซื้อขายภายในตลาด เช่น บาทต่อทองคำหนักหนึ่งบาท เป็นต้น
 6. **ราคาชำระราคาสุดท้าย (Final Settlement Price)** เพื่อกำหนดว่าจะใช้ราคาอะไรอ้างอิงเพื่อคำนวณกำไรขาดทุนในกรณีที่มีการชำระกำไรขาดทุนเป็นเงินสด ซึ่งถือว่าเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ราคาฟิวเจอร์สและราคาสินค้าอ้างอิงบรรจบเข้าหากัน

ตารางที่ 2 : สินค้าอ้างอิงของสัญญาฟิวเจอร์สใน AFET และ TFEX

วันที่เริ่มซื้อขาย	สินค้าอ้างอิง	ตลาดฟิวเจอร์ส
28 พ.ค. 2547	ยางแผ่นรมควันชั้น 3 (RSS3)	AFET
25 มี.ค. 2548*	แป้งมันสำปะหลังประเภทสตาร์ช ชั้นพิเศษ (TS)	AFET
8 ส.ค. 2548	ข้าวขาว 5% (BWR5)	AFET
27 ก.ย. 2549*	ยางแท่งเอสทีอาร์ 20 (STR20)	AFET
31 มี.ค. 2549*	น้ำยางข้น (LATEX)	AFET
18 ส.ค. 2549	มันสำปะหลังเส้น (TC)	AFET
14 ก.ค. 2551	ข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 (BHMR)	AFET
28 เม.ย. 2549	SET50 Index Futures	TFEX
24 พ.ย. 2551	Stock Futures	TFEX
2 ก.พ. 2552	Gold Futures	TFEX

*เป็นสินค้าที่เคยมีการซื้อขายในตลาด AFET แต่ในปัจจุบันได้ทำการยกเลิกการซื้อขายดังกล่าวไปแล้ว

สำหรับแนวทางในการพัฒนาสินค้าควรเป็นสินค้าที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ รวมถึงความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับสินค้าชนิดนั้น ๆ มีความต้องการในการป้องกันความเสี่ยง กลไกในการทำให้ราคาฟิวเจอร์สและราคาสินค้าอ้างอิงบรรจบกันเพื่อให้สามารถทำอาร์บิทราจได้ และโอกาสเก็งกำไรจากการเปลี่ยนแปลงของราคาสำหรับนักเก็งกำไร เป็นต้น ดังนั้นแล้วแผนในการนำสินค้าใหม่เข้ามาทำการซื้อขายในตลาดฟิวเจอร์สแต่ละแห่งจะต้องพิจารณาถึงความต้องการของนักลงทุนทุกรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเก็งกำไร มิเช่นนั้นแล้วสัญญาฟิวเจอร์สที่นำมาซื้อขายกันก็จะขาดสภาพคล่อง

ข้อดีข้อเสียของฟิวเจอร์ส

ประโยชน์หลักของสัญญาฟิวเจอร์สคือ ความสามารถในการบริหารและป้องกันความเสี่ยง โดยหากว่าผู้ผลิตสินค้าคาดการณ์ว่าในไม่กี่เดือนข้างหน้าจะเกิดสภาวะราคาสินค้าตกต่ำ ผู้ผลิตสินค้าก็สามารถทำสัญญาขายสัญญาฟิวเจอร์สไว้ก่อนได้ เนื่องจากผู้ผลิตจะยังคงได้กำไรจากการขายไว้ล่วงหน้าที่ราคาที่สูงกว่า ซึ่งจะเป็นการช่วยป้องกันให้เมื่อสภาวะราคาสินค้าตกต่ำจริง ในทางตรงกันข้าม หากผู้บริโภคคาดการณ์ว่าสภาวะ

ราคาสินค้าจะปรับตัวสูงขึ้น ผู้บริโภคนั้นก็ยังสามารถซื้อสัญญาฟิวเจอร์สไว้ก่อนได้เพื่อลดต้นทุนในการบริโภคเมื่อราคาสินค้านั้นปรับตัวขึ้นไปจริง ๆ

จากตัวอย่างข้างต้น เราจะเห็นได้ว่าสัญญาฟิวเจอร์สสามารถช่วยป้องกันความเสี่ยงทั้งในสถานะตลาดขาขึ้นและขาลง ในทำนองเดียวกัน นักเก็งกำไรก็สามารถใช้สัญญาฟิวเจอร์สในการเก็งกำไรทั้งในตลาดขาขึ้นและขาลง โดยนักลงทุนทุกประเภทสามารถทำการขายฟิวเจอร์สได้แม้ว่าจะไม่เคยซื้อฟิวเจอร์สมาก่อนเลยก็ตาม แล้วค่อยมาทำการซื้อคืนภายหลัง ซึ่งแตกต่างจากการซื้อขายสินค้าจริงที่ส่วนใหญ่จะไม่สามารถขายก่อนแล้วซื้อคืนทีหลังได้

นอกจากนี้แล้ว เมื่อพิจารณาในแง่ของบรรดาสินค้าเกษตรทั้งหลายซึ่งไม่สามารถเก็บสินค้าไว้ได้นาน การทำสัญญาฟิวเจอร์สนั้นนอกจากจะสามารถช่วยป้องกันความเสี่ยง ยังเป็นการช่วยในการประกอบการตัดสินใจในการทำการผลิต เพราะราคาฟิวเจอร์สนั้นเป็นเสมือนราคาที่สะท้อนให้เห็นราคาสินค้าอ้างอิงในอนาคต และสามารถซื้อขายได้จริงในขณะนั้น ๆ

สัญญาฟิวเจอร์สมือตราทดในการลงทุนสูง (High Leverage) ถือได้ว่าเป็นจุดเด่นของสินค้าในตลาดล่วงหน้าทั้งในตลาด AFET และ TFEX คือใช้เงินจำนวนไม่มากในการลงทุน มีลักษณะคล้ายกับการลงทุนในหุ้น ด้วยระบบมาร์จินหรือเครดิตบาลานซ์ ทำให้ผู้ลงทุนมีโอกาสที่จะได้ผลกำไรเป็นเปอร์เซ็นต์ที่สูงกว่าการลงทุนแบบปกติ แต่ขณะเดียวกันหากว่าสถานะตลาดไม่เดินไปตามที่ผู้ลงทุนได้คาดการณ์ไว้ ผู้ลงทุนก็มีโอกาสขาดทุนได้เป็นเปอร์เซ็นต์สูงเช่นเดียวกัน ดังนั้นผู้ลงทุนทุกคนจึงต้องระวังความเสี่ยงที่เกิดจากอัตราทดที่สูงให้ดี ๆ

อีกประเด็นที่ทำให้สัญญาฟิวเจอร์สได้รับความนิยมคือ ผู้ซื้อและผู้ขายเสมือนไม่มีความเสี่ยงระหว่างคู่สัญญาในสัญญาฟิวเจอร์ส เพราะสำนักหักบัญชีจะเป็นตัวกลางของทุกคู่สัญญานั้นเอง โดยผู้ซื้อและผู้ขายจะต้องมีการวางเงินประกันเพื่อช่วยลดความเสี่ยงต่อการผิดสัญญา ทำให้ระบบการซื้อขายและชำระราคาของสัญญาฟิวเจอร์สนั้นมีเสถียรภาพและความน่าเชื่อถือสูง

ด้วยความที่สัญญาฟิวเจอร์สถือเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการบริหารความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาสินทรัพย์ อัตราดอกเบี้ยและอัตราแลกเปลี่ยนนั้น จึงทำให้ได้รับความสนใจจากเหล่านักเก็งกำไร (Speculators) หรือผู้แสวงหากำไรจากตลาดล่วงหน้า และนักค้ากำไร (Arbitrageurs) หรือผู้หากำไรจากความแตกต่างของราคา คือ ราคาในตลาดล่วงหน้าและราคาในตลาดปัจจุบัน ดังนั้นแล้ว ผู้ที่จะเข้ามาทำการลงทุนควรมีการศึกษาถึงรายละเอียดของสัญญาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการซื้อขายให้ดีกว่าก่อนเริ่มการลงทุน เพราะสัญญาฟิวเจอร์สนั้นถึงแม้จะมีประโยชน์แต่ถ้าเราใช้ไม่ระวังหรือใช้ผิดวิธีก็อาจจะทำให้เราขาดทุนได้เช่นเดียวกัน

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

1. **Futures Contract**, [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก <http://www.thaibrna.or.th>, (วันที่ค้นข้อมูล 1 พ.ค. 2552)
2. **Futures**, [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก <http://www.tsi-thailand.org>, (วันที่ค้นข้อมูล 1 พ.ค. 2552)
3. **Derivatives Market**, [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก <http://en.wikipedia.org>, (วันที่ค้นข้อมูล 1 พ.ค. 2552)

4. **Products/First Day of Trading**, [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก <http://www.cmegroup.com>, (วันที่ค้นข้อมูล 1 พ.ค. 2552)
5. **Movie Box Office Contracts**, [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก <http://futures.cantorexchange.com>, (วันที่ค้นข้อมูล 1 พ.ค. 2552)
6. **Chicago Board of Trade (CBOT) Rulebook** [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก <http://asiaing.com/the-chicago-board-of-trade-cbot-rulebook.html>, (วันที่ค้นข้อมูล 1 พ.ค. 2552)
7. **ข่าวประชาสัมพันธ์** [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก <http://www.afet.or.th>, (วันที่ค้นข้อมูล 1 พ.ค. 2552)
8. **ภาพรวมตลาดอนุพันธ์** [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก <http://www.tfex.co.th>, (วันที่ค้นข้อมูล 1 พ.ค. 2552)